

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ"

Всеукраїнська науково-практична конференція

**«Медіаграмотність: нові технології та інструменти
протидії дезінформації в епоху штучного інтелекту»**

30 жовтня 2025

Національний університет «Одеська юридична академія»

Факультет журналістики

«Медіаграмотність: нові технології та інструменти протидії дезінформації в епоху штучного інтелекту»

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Одеса, Національний університет «Одеська юридична академія»,

30 жовтня 2025 року)

Одеса 2025

Відповідальний за випуск:

Скалацька Олена Віталіївна

– доктор філософських наук, професор, декан факультету журналістики

Національного університету «Одеська юридична академія»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред. В.Колкутіна, упоряд. Ю.Грушевська]. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 79 с.

Матеріали конференції присвячені визначенню перспективних напрямів досліджень медіаграмотності, журналістики й соціальних комунікацій.

Призначається для науковців і викладачів у галузі соціальних комунікацій, а також аспірантів, студентів і широкого кола читачів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

© Національний університет

«Одеська юридична академія», 2025

Назаренко Оксана

МОВА МЕДІА: ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ТА МАНІПУЛЯЦІЯ В
СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ДИСКУРСІ 42

Налівайко Андрій

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ВИКЛИК ДЛЯ ЛОГІКИ Й МИСЛЕННЯ..... 46

Новак Вадим

ТЕХНОЛОГІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ: ВПЛИВ
НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ ТА СУСПІЛЬНІ ПРОЦЕСИ 50

Скалацька Олена

МЕДІАГРАМОТНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ПРОСТОРІ.....

Слободська Лариса

КРИЗА МОВНОЇ ЕТИКИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИДІЇ ВТОРИННІЙ
ТРАВМАТИЗАЦІЇ В ЕПОХУ «ОДНООСІБНОГО» МЕДІА:
УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ 59

Стеколыщиков-Кукін Андрій

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ: ПІДВИЩЕННЯ
СТІЙКОСТІ СУСПІЛЬСТВА 64

Тоцький Роман

ДОВІРА ДО МЕДІА В ДОБУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ЯК НЕ
ВТРАТИТИ «ЛЮДСЬКИЙ ГОЛОС» 68

Хаміцевич Марія

ВЕРИФІКАЦІЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО КОНТЕНТУ В ІНТЕРНЕТ-
ВИДАННІ «МИКВІСТІ»: МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ФАКТЧЕКІНГУ
..... 72

Чабала Уляна

ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ НАРАТИВІВ (МІЖНАРОДНИЙ
АСПЕКТ): ЯК СПОРТ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ У
ПРОПАГАНДИСТСЬКИХ МЕДІА..... 76

Цибberman Олександра

АНАЛІЗ КЛАСИФІКАЦІЇ РОЗВАЖАЛЬНИХ І ДЕМОНСТРАЦІЙНИХ
ФОРМ У МАСОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ..... 79

Ципердюк Іван

Скалацька Олена

МЕДІАГРАМОТНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

У доповіді аналізуються кейси міжнародних проєктів з медіаграмотності. Зазначено, що ефективність міжнародних проєктів з медіаграмотності залежить від врахування специфіки інформаційного простору країни. Акцентовано, що медійні проєкти з медіаграмотності створюють контент для різних сегментів аудиторії з використанням сучасних технологій перевірки інформації та протидії дезінформації. Зазначено, що сучасна журналістика переходить від інформування аудиторії до активного захисту інформаційного простору, розробки інструментів та освітніх проєктів з медіаграмотності.

Ключові слова: *медіаграмотність, критичне мислення, міжнародний інформаційний простір, сегментування аудиторії, дезінформація.*

The report analyzes cases of international media literacy projects. It is noted that the effectiveness of international media literacy projects depends on taking into account the specifics of the country's information space. It is emphasized that media literacy projects create content for different audience segments using modern technologies for verifying information and countering disinformation. It is noted that modern journalism is moving from informing the audience to actively protecting the information space, developing tools and educational projects on media literacy.

Keywords: *medialiteracy, critical thinking, international information space, audience segmentation, disinformation.*

Медіаграмотність є необхідною навичкою для забезпечення безпеки споживання цифрового контенту. Міжнародні проєкти з протидії дезінформації спрямовані на навчання різних сегментів аудиторії розпізнавати фейкові повідомлення у різних медіа форматах. Глобальний тиждень медійної та інформаційної грамотності підкреслює важливість співпраці між різними освітніми та професійними спільнотами для підвищення медійної та інформаційної грамотності населення країн світу.

Провідним інститутом розвитку медіаграмотності на глобальному рівні є ЮНЕСКО. На офіційному сайті організації розміщені онлайн-курси з медійної грамотності для покращення навичок критичного мислення, теоретичні матеріали, новини з новаціями у медіосвіті та заходи з медіаграмотності у різних країнах світу, звіти та інформація про конференцію до Всесвітнього тижня з медійної та інформаційної грамотності [1].

Одним із найуспішніших прикладів практичної імплементації медіаграмотності є проекти, розроблені некомерційною організацією IREX (Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів), яка займається глобальним розвитком і освітою в багатьох країнах світу. У відкритому доступі на інформаційних платформах розміщено онлайн-курси з медіаграмотності, спрямовані на вимірювання розпізнавання дезінформаційних та пропагандистських повідомлень, покращення навичок критичного мислення у повсякденні [2].

До розробки проєктів з підвищення рівня володіння навичками з медіаграмотності аудиторії долучаються міжнародні медіа. Наприклад, BBC розробило певну систему інформаційних матеріалів для різних сегментів аудиторії з урахуванням їх соціально-демографічних характеристик та специфіки стилю життя. Необхідно зазначити проєкт «Beyond Fake News» [3], який складається з репортажів, тренінгів та освітніх матеріалів, що допомагають зрозуміти проблеми, які виникають через дезінформацію та фейкові новини. Ресурс містить корисну інформацію стосовно нових технологій боротьби з дезінформацією, інструменти перевірки інформації, медіаосвітні проєкти, та інші посилання. Медіаосвітний проєкт «BBC Young Reporter India» [4]. складається зі серії семінарів, презентацій, відео, навчальних матеріалів, інтерактивної гри, корисних посилань. Проєкт ґрунтується на британській програмі та реаліях інформаційного простору Індії. Також BBC у партнерстві з міжнародними організаціями реалізує ініціативу «The Trusted News Initiative» [5], спрямовану на протидію дезінформації. Окремо треба зазначити проєкти «BBC Monitoring», [6], «BBC Verify Live» [8], в яких відбувається перевірка головних міжнародних подій у відкритих джерелах за допомогою інструментів OSINT. Формат перевірки новин посилює довіру з боку аудиторії. Проєкти з медіаграмотності BBC створюють контент для різних сегментів аудиторії з використанням сучасних технологій перевірки інформації та протидії дезінформації.

Штучний інтелект змінює інформаційний ландшафт та вимагає нових підходів до медіаграмотності. Технології перевірки текстових повідомлень поширені у медіа, вивчаються у деяких навчальних дисциплінах, вдосконалюються під час тренінгів з медіаграмотності. Складнішим є питання розпізнавання дідфейків, що потребує володіння інструментами для їх виявлення. З розвитком технологій медіа висвітлюють питання вдосконалення технологій створення та поширення дезінформації використовуючи методи розслідування та візуалізацію, документальні фільми. Також медіа розробляє освітні проєкти та аналізує кейси, демонструє

аудиторії можливості самостійної перевірки метаданих, інформації у офіційних джерелах.

Сучасна журналістика переходить від інформування аудиторії до активного захисту інформаційного простору, розробки інструментарію протидії дезінформації та освітніх проєктів з медіаграмотності з урахуванням специфіки локального інформаційного простору. Міжнародні проєкти з медіаграмотності поєднують академічні знання, інтерактивні елементи, інструменти та технології, сприяють розвитку медіаосвіти.

Література:

1. *Global Media and Information Literacy Week*
<https://www.unesco.org/en/weeks/media-information-literacy>
2. *Very Verified. Онлайн-курс з медіаграмотності.*
<https://veryverified.eu/>
3. *BBC. Beyond Fake News.* <https://www.bbc.co.uk/beyondfakenews/>
4. *BBC Young Reporter India.*
<https://www.bbc.co.uk/beyondfakenews/young-reporter-india/>
5. *The Trusted News Initiative.*
<https://www.bbc.co.uk/beyondfakenews/trusted-news-initiative/>
6. *BBC Monitoring.* <https://monitoring.bbc.co.uk/about>
7. *BBC Verify».* <https://www.bbc.com/news/bbcverify>
BBC Verify Live. <https://www.bbc.co.uk/mediacentre/articles/2025/bbc-verify-live>